

JOGI SZEMÉLYEK NYILVÁNTARTÁSA

- A jogi személyek nyilvántartásában szereplő jogalanyok a cégek, a civil és egyéb, cégnek nem minősülő szervezetek, a társaságok, a törvény által létrehozott jogi személyek.
- Egy közös nyilvántartás legfőbb előnyei az egységes és kiszámítható eljárási szabályok és elbírálási szempontok; a gyorsaság, és az adminisztratív tehercsökkentés az ügyfelek számára.
- A bejegyzések automatizálásának megvalósulása a bírósági munka jellegének megváltozását hozhatja. A hangsúly a törvényességi felügyeleti eljárások irányába mozdulhat el. Mindemellett új törvényességi felügyeleti eljárások bevezetése válhat szükségessé.
- A bejegyzések automatizálásával a közhitelesség magához a bejegyzéshez kötődik, a Cégekörnyezetben való megjelenés célja tehát a tájékoztatás lesz.

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete a Kormány [T/11915.](#) számon benyújtott törvényjavaslatához kapcsolódóan bemutatja a jogi személyek egységes nyilvántartásának mozgatórugóit, kitér a jelenleg működő informatikai rendszerekre, a fejlesztés forrására és az uniós szinten elérhető nyilvántartásokra.

Bevezetés

Jelenleg a jogi személyeket, szervezeteket többféle bíróság, illetve hatóság tartja nyilván. A jogi személyek nyilvántartásának csak egyik típusa a kereskedelmi nyilvántartások, azaz a cégnyilvántartásban szereplő gazdasági társaságok, egyéb kereskedelmi társulási formák megjelenítése (Pázmándi 2015). A jogi személyek nyilvántartása tágabb értelemben magába foglalja a nem kereskedelmi célú, non-profit, azaz civil szervezetek nyilvántartását, valamint a más, törvény által létrehozott jogi személyek nyilvántartását is.

A polgári jogviszonyokban megjelenő jogi személytípusok szempontjából a [Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény](#) (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseinek kiemelt jelentősége van. Egyfelől ez a jogszabály tartalmazza a jogi személyekre vonatkozó általános szabályokat, másfelől magába foglalja a polgári jogviszonyokban megjelenő jogi személy típusokra vonatkozó különös szabályokat; azaz a gazdasági társaságok és a szövetkezetek mellett az egyesületekre és az alapítványokra vonatkozó szabályokat is. A Ptk. Harmadik Könyv I–VI. címe a jogi személyekre vonatkozó általános szabályokról rendelkezik; a gazdasági társaságok közös szabályai a X. címben, míg az egyes társaságokra vonatkozó különös rendelkezések a XI–XV. címben kerültek elhelyezésre.

A Ptk. egységesen szabályozza az egyes jogi személy típusokat az általános rendelkezések szempontjából, vagyis például egységesek a nyilvántartásba vétel alapelvei, a jogi személy alapításának kérelemhez kötöttsége; az akarat kifejezésén túl, a nyilvántartáshoz szükséges egyes elemek, mint a jogi személy neve, székhelye, szervezete, vagy képviselőjének megnevezése. Ebből az egységes szemléletből vezethető le az egységes nyilvántartás kívánalma is, amelyre számos európai uniós tagállamban találhatunk példát; Ausztria, Belgium, Dánia és Lengyelország egyaránt egységesen tartják nyilván a cégeket és a civil szervezeteket.

A JOGI SZEMÉLYEK NYILVÁNTARTÁSÁRA VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEK FEJLŐDÉSE

Az igazságügyi miniszter 2014 nyarán alakított munkacsoportot a jogi személyek nyilvántartási rendszerének felülvizsgálatára. A munka alapját éppen a Ptk. egységes szemléletű rendelkezései képezték.

A törvénykönyv megalkotása után a nonprofit szervezetek és a költségvetési szervek nyilvántartási kérdései is előtérbe kerültek és már akkor felmerült a valamennyi jogi személyre egységesen kiterjedő központi állami nyilvántartás létrehozásának gondolata (Csehi 2023).

Pázmándi Kinga 2015-ben a digitalizáció, az elektronikus eljárások várható fejlődésének hatásaként vetítette előre azt a lehetőséget, hogy a jogi személyek nyilvántartásának közigazgatási jellege hosszabb távon megerősödhet. Kiemeli, hogy Európában a nyilvántartó rendszerek több típusa megtalálható "a bírói nyilvántartásoktól kezdve (Németország, Ausztria, Franciaország, Lengyelország, illetve jellemzően a visegrádi régió államai) a közigazgatási megoldásokon át (mint pl. Dánia, észak Európa államai, vagy az Egyesült Királyság), a kereskedelmi kamara által vezetett adminisztratív hangsúlyú regisztrációig (Hollandia, Görögország, és sajátos vegyes rendszerrel Olaszország)" (Pázmándi 2015).

Gál Judit tanulmánya (Gál 2020) kitér arra, hogy a jogi személyek egységes nyilvántartásának kialakítása során az egyik fő kihívás technológiai jellegű, hiszen a különböző nyilvántartások mind adattartalmukat, mind működésüket tekintve eltéréseket mutathatnak, ugyanakkor az állami jogi személyeket érintő nyilvántartások hatékonyságának záloga épp a mögöttes adattartalmak standardizálásával, illetve a párhuzamosságok és ellentmondások elkerülésével, valamint a rendszerek összekapcsolásával érhető el. Ez a biztosítéka az adatok naprakész frissülésének is. A szerző azt is gazdaságtalan megoldásnak tartja, hogy a civil nyilvántartás a törvényszékek polgári kollégiumának szervezeti egységeihez, míg a cégnyilvántartás a gazdasági szakágakhoz tartozik. A hasonló feladatok ellátása ellenére használt eltérő technikai és eljárási megoldások ugyanis eltérő joggyakorlati megoldások kialakulásához vezethetnek.

JELENLEG MŰKÖDŐ INFORMATIKAI RENDSZEREK

A [cégnyilvántartási rendszer](#) az Igazságügyi Minisztérium, az Országos Bírósági Hivatal (OBH) és a Microsec Zrt. közös rendszere.

Ezzel párhuzamosan azonban a civil szervezeteket, így tehát a szövetségeket, sportegyesületeket, sportági szakszövetségeket, szakszervezeteket, a közalapítványokat, pártalapítványokat, vagyonkezelői alapítványokat, a magánnyugdíjpénztárakat, a pénztárak szövetségeit, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakat, a hitelintézetek önkéntes betétbiztosítási, illetve intézményvédelmi alapjait, a pártok és a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteket, a törvényszékek jelenleg még konstitutív hatályú aktussal veszik nyilvántartásba az [OBH központi nyilvántartó](#) rendszerében.

Az önkormányzatok és további törzskönyvi jogi személyek esetében a törzskönyvi nyilvántartást a Magyar Államkincstár [törzskönyvi nyilvántartó rendszere](#) tartalmazza.

Az előzőekben említett nagy nyilvántartási rendszeren túl léteznek további jogi személy nyilvántartási rendszerek is; például külön nyilvántartás vonatkozik a felsőoktatási jogi személyekre, az egyházi jogi személyekre, és a befektetési alapokra.

VÁLTOZÁSOK 2025 SORÁN

2025. január 1-jétől a [2011. évi CXII. törvény](#) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Infotv.) 37/C. §-a értelmében bővült azoknak a törzskönyvi jogi személyeknek a köre, akik adataik közzétételére kötelesek a [Központi Információs Közadat-nyilvántartás](#)ban. Az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény](#) (Áht.) 104. § (1) bekezdésében szereplő szervezetek:

- a költségvetési szervek,
- a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestületek,
- a helyi önkormányzatok,
- a nemzetiségi önkormányzatok,
- a társulások,
- a térségi fejlesztési tanácsok
- jogszabály alapján a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat alkalmazó egyéb jogi személyek.

Valamennyien kötelesek meghatározott közérdekű adatok szolgáltatására és közzétételére.

A jogi személyeket érintő másik változás a TEÁOR kódok frissítése szintén 2025. január 1-től lépett életbe. A megváltozott kódok automatikusan kerültek a cégjegyzékben rögzítésre, de a vállalkozásoknak lehetőségük van jelezni, ha azok nem pontosan fedik le tevékenységeiket.

A jogalkotói oldalon már 2014-ban megkezdett felülvizsgálat a jogi személyek nyilvántartási rendszerének fokozatos reformjához vezetett. Ennek sorába illeszkedik a [2021. évi XCII. törvény](#) a jogi személyek nyilvántartásáról és a nyilvántartási eljárásról, amely eredetileg 2026. január 1-jén lépett volna hatályba, de a [T/11922-es](#) számon benyújtott törvényjavaslat indokolása szerint nem kerül sor a hatálybalépésére. Az említett jogszabály a cégekre és a civil szervezetekre vonatkozó egységes eljárási szabályokat, elbírálati szempontokat nevesít, és céljai között szerepel az eltérő állami nyilvántartások összekapcsolásával az ügyfelek számára elérhető adminisztratív tehercsökkentés.

Az elektronikus ügyintézés, illetve annak általánossá válása a cégbejegyzési eljárásokban a kor igényeire reflektálva az automatikus döntéshozatalt lehetővé tévő rendszerek irányába mutat elmozdulást, ahol a bejegyzéshez szükséges feltételek meglétének vizsgálata tehát nem terjed ki a benyújtott dokumentumok tartalmi elemeinek a vizsgálatára (Kommentár).

Az automatizálás megteremtése átrendezi a bírósági munka súlypontjait is. A jövőben a bíróságok szélesebb körű ellenőrző funkciója a törvényességi felügyeleti eljárásokra összpontosíthat majd.

Az egységes nyilvántartás létrejöttét, a közös informatikai platform fejlesztését segíti a [DIMOP PLUSZ-1.3.6-23](#) a "Jogi személyek egységes nyilvántartása" című pályázat is. Ennek megvalósítását az [Igazságügyi Minisztérium](#) konzorciumi projektje nyerte el, amely a következő eredmények megvalósítására törekszik:

- jogi személyek közhiteles adatbázisának létrehozása, ügyintézéshez kapcsolódó munkafolyamatkezelő-rendszer (work-flow) ügyfél oldali fejlesztésével;

- az [E-cegjegyzek.hu](#) kiváltása másik online felülettel;
- a [Közlöny Portál](#) fejlesztése, kiadási folyamatok megújítása, és az új Nemzeti Jogszabálytár kialakítása ([njt.hu](#) kiváltása);
- határon átnyúló szolgáltatások fejlesztése;
- egyes díjköteles piaci szolgáltatások ingyenessé tétele.

A jogi személyek nyilvántartása hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok fennállását, illetve az azokban megtörtént változásokat (közhitelesség). A jogi személyek nyilvántartásának közhitelessége a Ptk. vonatkozó szabályaival együtt értelmezendő. Joghatás a közzététel időpontjához fűződik, amely a jelenlegi gyakorlatban és köztudatban a Cégek Közlönyben való megjelenéshez kapcsolódik. Az automatikus bejegyzés megvalósulásával a bejegyzéssel válnak nyilvánosan hozzáférhetővé a cégre vonatkozó iratok, azaz a közhitelesség nem a Cégek Közlönyben való megjelenéshez kapcsolódik majd, amely így tájékoztatási célt szolgál.

Az automatikus bejegyzés során felmerülő szempont a más hatóságtól származó adatok elérhetősége, átvétele. Az automatizációval az ellenőrzés kizárólag az értesítésben és a nyilvántartásban szereplő adatok egyezőségét vizsgálja.

A jogi személyek nyilvántartási portálja, egy olyan, az interneten keresztül elérhető, komplex informatikai rendszer képét vetíti előre, amely önállóan működtethető ügyintézési felülettel rendelkezik, és a nyilvánosság támogatására vonatkozó egyéb elemeket is lehetővé tesz, például a kérelmek összeállításában biztosított segítség, vagy a szolgáltatásokra vonatkozó általános tájékoztató.

A cégnyilvántartás gazdasági stratégiai jelentősége folytán egyes állami nyilvántartásokkal részben összekapcsolt, fejlett elektronikai rendszer, amely nemcsak az egyszerűsített adatcserét teszi lehetővé e rendszerek között, hanem összességében adminisztrációs könnyítést eredményez. A gazdaság működése szempontjából kiemelt jelentőségű a cégnyilvántartás közhitelessége, valamint a cégnyilvántartás meghatározott adatainak nyilvánossága.

**TAGÁLLAMI SZINTŰ NYILVÁNTARTÁSOK
AZ EURÓPAI UNIÓBAN**

Az [Európai Igazságügyi portál](#) olyan közösségi kezdeményezés, amely a tagállamok állampolgárai számára igyekszik egy felületre koncentrálni az igazságügyi rendszerekkel kapcsolatos információkeresést. Az Igazságügyi portálon keresztül elérhető számos felületek egyike az uniós és nemzeti szintű cég-, ingatlan- és fizetéseképtelenségi nyilvántartásokra vonatkozó tájékoztatás.

A cégnyilvántartás az Európai Unió tagállamainak egy részében bejelentéshez kötötten működik. A gazdasági folyamatok átláthatósága fokozottan megköveteli egyes lényeges, a

cégekre vonatkozó információk állampolgárok számára való elérhetőségét. Európában a cégnyilvántartások tagállamonként eltérő tartalmú szolgáltatásokat nyújthatnak, ám vannak olyan alapvető céginformációk, mint például a cégek társasági formájára, székhelyére, tőkéjére és jogi képviselőire vonatkozó információk, amelyek elérhetősége garanciális jelentőségű.

A [tagállami nyilvántartások](#) platform olyan közös felületet kínál, amelyen keresztül minden tagállam cégnyilvántartására vonatkozóan megtalálható egy összefoglaló az unió hivatalos nyelvein. Ez nemcsak az állampolgárok tájékoztatását segíti, hanem az itt található elérhetőségek megkönnyíthetik a határokon átnyúló információszerzést más, például gazdasági szereplők számára.

Források:

- Bodor Mária: Státuszjog a gyakorlatban - Gondolatok az egyszemélyes gazdasági társaság átalakulásáról, illetve a jogorvoslatról a jogi személyek nyilvántartásának szabályozási fejleményei tükrében. *Gazdaság és Jog*, 2021/11-12., 44-47.
- Gál Judit: A jogi személyek egységes nyilvántartásáról. *Gazdaság és Jog*, 2020/11-12., 48-53.
- Gál Judit: Nyilvántartási rendszerek új utakon - a jogi személyek nyilvántartásáról. *Gazdaság és Jog*, 2023/1-2., 20-23.
- Pázmándi Kinga: A jogi személyek nyilvántartási rendszere az Európai Unió egyes tagállamaiban, és Magyarországon. *Magyar Jog*, 2015/4., 202-209.
- Petrik Ferenc: A konstitutív nyilvántartásokkal kapcsolatos dilemmák. *Gazdaság és Jog*, 2009/1., 9-17.
- Sárközy Tamás: A Ptk. jogi személy könyve esetleges felülvizsgálatáról. *Gazdaság és Jog*, 2016/7-8., 3-10.
- Csehi Zoltán: Sárközy Tamás - A jogi személy elméletének és gyakorlatának megújítója. *Gazdaság és Jog*, 2023/1-2., 24-31.
- Sárközy Tamás: A jogi személyek státusnyilvántartásának fejlesztéséről. *Magyar Jog*, 2015/4., 193-201.
- [2013. évi V. törvény](#) a Polgári Törvénykönyvről
- [2006. évi V. törvény](#) a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
- [2011. évi CLXXXI. törvény](#) a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról
- [2021. évi XCII. törvény](#) a jogi személyek nyilvántartásáról és a nyilvántartási eljárásról (hatálybalépés 2026. január 1.)

Készítette: Dr. Szalay Klára
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486